

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 22 grudnia 2025 r.

Poz. 9761

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-III.4131.1.285.2025.4

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 17 grudnia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)

orzekam

nieważność załączników do uchwał nr:

1.XXI/225/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Bądecz;

2.XXI/226/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Czajcze;

3.XXI/227/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Jeziorki Kosztowskie;

4.XXI/228/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Kijaszkowo;

5.XXI/229/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Młotkowo;

6.XXI/230/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Mościska;

7.XXI/231/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Rudna;

8.XXI/232/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Stare;

9.XXI/233/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Tłukomy;

10.XXI/234/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Wysoka Mała;

11.XXI/235/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Wysoczka;

12.XXI/236/2025 Rady Miasta i Gminy Wysoka z dnia 25 listopada 2025 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Wysoka,

w części obejmującej:

— § 10 ust. 7 w zakresie wyrazu „Wiejskiemu”,

- § 10 ust. 8 w zakresie wyrazów „Wiejskiego”,
  - § 14 ust. 5 w zakresie wyrazu „Wiejskie”,
  - § 16 w zakresie wyrazu „Wiejskim”,
  - § 17 ust. 1 w zakresie wyrazu „Wiejskie”,
  - § 17 ust. 5 pkt 1 w zakresie wyrazu „Wiejskim”,
  - § 20 ust. 6 w zakresie wyrazów „Wiejskim”, „Wiejskie”,
  - § 21 ust. 7 w zakresie wyrazu „Wiejskim”
- ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 25 listopada 2025 r. Rada Miasta i Gminy Wysoka podjęła uchwały nr: XXI/225/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Bądecz, XXI/226/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Czajcze, XXI/227/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Jeziorki Kosztowskie, XXI/228/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Kijaszkowo, XXI/229/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Młotkowo, XXI/230/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Mościska, XXI/231/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Rudna, XXI/232/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Stare, XXI/233/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Tłukomy, XXI/234/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Wysoka Mała, XXI/235/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Wysoczka, XXI/236/2025 w sprawie nadania Statutu Sołectwu Wysoka, dalej: „uchwały”. Statuty sołectw stanowią załączniki do uchwał.

Uchwały te podjęto na podstawie "art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)".

Uchwały zostały doręczone Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 28 listopada 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Stosownie do treści art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), dalej jako „u.s.g.”, organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Statut może przewidywać powołanie jednostki niższego rzędu w ramach jednostki pomocniczej (art. 35 ust. 2 u.s.g.). Zgodnie z art. 35 ust. 3 u.s.g.: "Statut jednostki pomocniczej określa w szczególności: 1) nazwę i obszar jednostki pomocniczej; 2) zasady i tryb wyborów organów jednostki pomocniczej; 3) organizację i zadania organów jednostki pomocniczej; 4) zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji; 5) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej".

Przepis art. 35 ust. 1 u.s.g. zawiera zatem upoważnienie ustawowe dla rady gminy, określając jednocześnie materię, jaką pozostawiono szczegółowemu unormowaniu w drodze aktu prawa miejscowego. Nie ulega wątpliwości, że rada gminy obowiązana jest przestrzegać zakresu upoważnienia ustawowego, udzielonego jej przez ustawę w zakresie tworzenia aktów prawa miejscowego, a w ramach udzielonej jej delegacji, w tych działaniach nie może wkraczać w materię uregulowaną ustawą. Uchwała rady gminy musi bowiem respektować unormowania zawarte w aktach wyższego rzędu, a prawo miejscowe może być stanowione w granicach upoważnień zawartych w ustawie - art. 87 ust. 2 i art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.). W orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się, że przepis art. 35 ust. 3 u.s.g. określa elementy obligatoryjne, które muszą być uwzględnione w każdym statucie jednostki pomocniczej (por. wyrok NSA z 20 lutego 2019 r., II OSK 985/17, CBOSA).

Na podstawie § 10 ust. 7 załączników do uchwał Rada Miasta i Gminy Wysoka uregulowała, że: „Sołtys jest wyłączony z przewodniczenia Zebraniu Wiejskiemu w przypadku, gdy przedmiotem zebrania są wybory Sołtysa lub członków Rady Sołeckiej”, następnie w ust. 8: „W sytuacji, o której mowa w ust. 7, Burmistrz lub osoba upoważniona przez Burmistrza dokonuje otwarcia Zebrania Wiejskiego i zarządza wybory przewodniczącego obrad spośród uczestników Zebrania Wiejskiego.”. W § 14 ust. 5 załączników do uchwał Rada Miasta i Gminy Wysoka postanowiła, że: „Zebranie Wiejskie zwołane w celu wyboru Sołtysa i Rady Sołeckiej otwiera Burmistrz lub upoważniona przez niego osoba.”. Zgodnie z treścią § 16

załączników do uchwał: „Wybór Sołtysa i Rady Sołeckiej odbywa się bez względu na liczbę obecnych na Zebraniu Wiejskim uprawnionych do głosowania mieszkańców Sołectwa.”. W myśl § 17 ust. 1 załączników uchwał: „Zebranie Wiejskie wybiera Komisję Skrutacyjną w składzie 3 osób, która przeprowadza wybory Sołtysa i członków Rady Sołeckiej spośród uprawnionych do głosowania w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów.”.

W § 17 ust. 5 pkt 1 załączników do uchwał uregulowano, że: „Do zadań Komisji Skrutacyjnej należy: 1) przyjęcie zgłoszeń kandydatów - każda zgłoszona osoba musi wyrazić zgodę na kandydowanie; zgłaszanie kandydatów odbywa się ustnie spośród mieszkańców uczestniczących w Zebraniu Wiejskim.”. Zgodnie z § 20 ust. 6 załączników do uchwał: „Jeżeli na Zebraniu Wiejskim nie zostanie dokonany wybór Sołtysa, kolejne Zebranie Wiejskie zarządza Burmistrz w terminie 30 dni.”. W § 21 ust. 7 załączników do uchwał rada uchwaliła, iż: „Jeżeli na Zebraniu Wiejskim nie zostanie dokonany wybór Rady Sołeckiej – kolejne zebranie zarządza Burmistrz w terminie 30 dni.”.

Zdaniem organu nadzoru, powyższe regulacje, w zakresie, w jakim dotyczą wyboru sołtysa i członków rady sołeckiej przez zebranie wiejskie, zostały podjęte z istotnym naruszeniem art. 36 ust. 1 i 2 u.s.g. Jak stanowi art. 36 ust. 1 u.s.g., organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym - sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka. Z kolei w myśl art. 36 ust. 2 u.s.g., sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. W ocenie organu nadzoru, zebranie wiejskie nie posiada uprawnień elekcyjnych, wobec czego nie może dokonywać wyboru sołtysa oraz członków rady sołeckiej. Przypisanie w przepisie rangi statutowej zebraniu wiejskiemu charakteru elekcyjnego pozostaje w sprzeczności z regulacją art. 36 ust. 1 u.s.g., z której wynika, że zebranie wiejskie jest w sołectwie organem uchwałodawczym, a wykonawczym - sołtys, natomiast działalność sołtysa wspomaga rada sołecka. Ustawodawca, wskazując na uchwałodawczy charakter organu, jakim jest zebranie wiejskie, nie przyznał mu zatem prawa wyboru organów sołectwa.

Tak więc ustawodawca wyraźnie rozróżnił gremium, które decyduje o wyborze sołtysa i członków rady sołeckiej oraz gremium, które podejmuje decyzje o sprawach sołectwa. W tym drugim przypadku nazwał je zebraniem wiejskim, wynosząc je do rangi organu uchwałodawczego. Gdyby ustawodawca chciał wyposażyć zebranie wiejskie również w kompetencje elekcyjne, stosowny zapis w tym zakresie znalazłby się w treści art. 36 ust. 2 u.s.g. Wynika z tego, że do kompetencji zebrania wiejskiego nie należy wybór sołtysa, ani członków rady sołeckiej, albowiem podmioty te są wybierane przez wszystkich stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania (por. wyrok WSA w Bydgoszczy z 13 lipca 2022 r., II SA/Bd 197/22, CBOSA; wyrok WSA w Poznaniu z 7 września 2021 r., II SA/Po 497/21, CBOSA).

Podkreślić należy, że powyższe stanowisko nie dotyczy procedury odwołania sołtysa i rady sołeckiej. W ocenie organu nadzoru, ustawodawca, kierując się zasadą samodzielności, pozostawił kwestie unormowania zasad odwołania (a nawet samej możliwości odwoływania) sołtysa i rady sołeckiej regulacji statutów jednostek pomocniczych (por. wyrok WSA w Poznaniu z 18 lutego 2021 r., IV SA/Po 1416/20, CBOSA). Rada gminy może zatem określić w statucie sołectwa sytuacje, w których możliwe jest odwołanie organów sołectwa przed końcem ich kadencji, jak również przyznać zebraniu wiejskiemu - jako organowi uchwałodawczemu - kompetencje do odwołania ww. organów.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miasta i Gminy Wysoka

Burmistrz Miasta i Gminy Wysoka